

แนวทางการพัฒนาครูประจำการของกรมการฝึกหัดครู

นางสาวพัชนี เคชประ เเสรีฐ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-578-061-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016948

110309809

GUIDELINES FOR DEVELOPING INSERVICE EDUCATION
OF TEACHER EDUCATION DEPARTMENT

Miss Patchanee Despraseat

คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

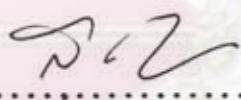
หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาครูประจำการของกรมการฝึกหัดครู
โดย นางสาว พัทธนี เศษประ เสวีรัฐ
ภาควิชา อุดมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ

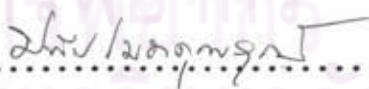

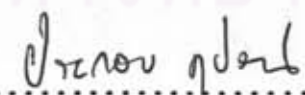
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น ส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โมวิไลกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์)

พจนี เลขประเสวีรุ : แนวทางการพัฒนาครูประจำการของกรมการฝึกหัดครู
(GUIDELINES FOR DEVELOPING INSERVICE EDUCATION OF TEACHER EDUCATION
DEPARTMENT) อ.ที่ปรักษา : รศ.ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ 199 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการศึกษา สภาพ
ปัจจุบัน ปัญหาการพัฒนาครูประจำการ และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบใหม่ของการพัฒนา
ครูประจำการ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการพัฒนาครูประจำการ

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาการพัฒนาครูประจำการจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ
เห็นว่าโครงการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีปัญหาบางประการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบใหม่นั้น ผู้ทรงคุณ-
วุฒิเห็นว่าเป็นการยากที่จะนำไปใช้ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับในหลักการ สำหรับความคิดเห็นต่อรูปแบบการ
พัฒนาครูประจำการ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับโครงการการอบรมครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน แต่ก็เห็นว่า
ยังเป็นรูปแบบที่ไม่เหมาะสมถ้าโครงการนี้จะดำเนินการต่อไป ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะให้นำข้อดีของรูปแบบ
ใหม่ไปใช้กับโครงการ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้ดำเนินงานควรมีการวางแผนและเตรียมงานโครงการร่วมกันล่วงหน้าระหว่างกรมการ
ฝึกหัดครูกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมควรพิจารณาจากความสามารถและประสบการณ์การทำงานของครู
3. ผู้สอนควรทำงานเป็นทีม ในการวางแผน ทบทวน ปรับปรุง หลักสูตรและการสอน เพื่อ
ให้สัมพันธ์กับความต้องการของครูและสภาพการณ์ในชั้นเรียน
4. การประเมินผลควรมีแบบประเมินผลใช้วัดผู้เข้าฝึกอบรมทั้งในระหว่างโปรแกรม และมี
การติดตามผลในภายหลัง

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติศ วศด เมธาคุณวุฒิ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ชวิ/เมธาคุณวุฒิ

PATCHANEE DEJPRASEAT : GUIDELINES FOR DEVELOPING INSERVICE
EDUCATION OF TEACHER EDUCATION DEPARTMENT. THESIS ADVISOR :
ASSOCIATE PROFESSOR. PATEEP METHAKUNAVUDHI Ph.D. 199 pp.

The objective of this study were to survey the educators' opinion concerning the inservice education present status and problems, and the implementation of suggested new approaches under the auspices of the Teacher Education Department, Ministry of Education.

The findings revealed that there were some problems within the contemporary programs and the respondents recommened some changes. According to the new approaches, they accepted the principles, however, it would be difficult for implementing. They suggested to implement some strong viewpoints of the new approaches to a traditional program which was rated appropriately. This program "The teacher training for developing teaching as learning" was recommened as follow:

1. The program should be planned in advance with the joint between Teacher Education Department and the office of National Primary Education
2. The clientele of this program would be selected by teachers' working experience and teachers' competencies
3. The instructors should be a team teaching for setting, reviewing and revising curriculum and instruction which were relevant to teachers' needs and classroom situations.
4. The teachers' performance should be evaluted during inservice training program and in addition with follow-up study.

ภาควิชา อุดมศึกษา
สาขาวิชา อุดมศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ ๗๑๘ ๗๑๘๒๑ ๗๑๘๓๑

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๒๕๓๓

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุมการทำวิจัยที่ได้กรุณาสนับสนุน ส่งเสริมและแนะนำช่วยเหลือตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา โมวิไลกุล ที่ให้กำลังใจ แรงใจ ซึ่งผู้วิจัยซาบซึ้งในความเอื้ออาทร และความมีน้ำใจของท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คุปรัตน์ ที่ให้ความเมตตา สละเวลาอันมีค่ามา เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินลารัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติลก บุญเรืองรอด และอาจารย์บุญชู นาดวงษ์ ซึ่งได้ตรวจแก้ไขแบบสัมภาษณ์พร้อมให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่การวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้สัมภาษณ์อัน เป็นประโยชน์แก่การวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยต้องกราบขอภัยที่ไม่สามารถเอ่ยชื่อลงในกิตติกรรมประกาศได้หมดทุกท่าน

ขอขอบคุณ อาจารย์วิไลลักษณ์ อิศระมงคลพันธ์ อาจารย์อรอนงค์ ตั้งก่อเกียรติ อาจารย์พันธ์ศักดิ์ พลสารรัมย์ อาจารย์นิภา วงษ์พิพัฒน์พงศ์ อาจารย์อภิวันท์ ชาญวิชัย คุงอนงค์ มิตร์กุล และคุณงามตา ดันบุญกุล ที่มีส่วนทำให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยสมประสงค์ทุกประการ

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณแม่ และญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อน ๆ ทุกคนและพี่น้องชาวกองส่งเสริมวิทยฐานะครู ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจในการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด จนกระทั่งการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พัชณี เศษประ เสริฐ

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	8
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	11
ขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย	11
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การพัฒนาบุคลากร	12
ความหมายของการพัฒนาบุคลากร	13
ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาบุคลากร	14
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการให้การศึกษาและฝึกอบรม	17
การดำเนินการพัฒนาครูประจำการที่กรมการฝึกหัดครูดำเนินการ	32
การสอบวิชาชุดครู	32
การศึกษาภาคนอกเวลา	38
โครงการการอบรมครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
รายงานการดำเนินงานการพัฒนาครูประจำการในต่างประเทศ	51

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร	58
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรค ของการดำเนินงาน การพัฒนาครูประจำการของกรมการฝึกหัดครู	68
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับรูปแบบใหม่ในการพัฒนาครูประจำการ	95
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	124
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	124
วิธีดำเนินการวิจัย	124
สรุปผลการวิจัย	125
อภิปรายผลการวิจัย	130
แนวทางในการดำเนินการพัฒนาครูประจำการ	157
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	163
บรรณานุกรม	164
ภาคผนวก	174
ประวัติผู้เขียน	189

สารบัญตาราง

ณ

ตารางที่

หน้า

1	รายชื่อโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง	62
2	รายชื่อโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	63
3	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นด้วยต่อการสอบวิชาชุดครู	69
4	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เห็นด้วยต่อการสอบวิชาชุดครู	71
5	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการสอบ วิชาชุดครู	73
6	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นด้วยต่อการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากร ประจำการ	75
7	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เห็นด้วยต่อการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากร ประจำการ	78
8	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการจัด การศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ	81
9	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นด้วยต่อการอบรมครูเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน	85
10	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เห็นด้วยต่อการอบรมครูเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน	88
11	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับการเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการ อบรมครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	91
12	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นด้วยต่อการจัดตั้งศูนย์ครู	96
13	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เห็นด้วยต่อการจัดตั้งศูนย์ครู	98
14	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวกับการเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุง การจัด ตั้งศูนย์ครู	101
15	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นด้วยต่อการให้การศึกษาในปีแรกที่ เป็นครู ประจำการ	104

ตารางที่	หน้า
16	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เห็นด้วยต่อการให้การศึกษาในปีแรกที่เป็น ครูประจำการ 106
17	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงการให้ การศึกษาในปีแรกที่เป็นครูประจำการ 109
18	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครูประจำการ 113

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย